

Súd: Okresný súd Poprad
Spisová značka: 26P/9/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8723209925
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Salajová
ECLI: ECLI:SK:OSPP:2023:8723209925.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Poprad sudkyňou JUDr. Zuzanou Salajovou v právnej veci starostlivosti súdu o mal. deti: A. B., nar. XX. XX. XXXX a C. B., nar. XX. XX. XXXX, obe trvale bytom D., E. XXXX/XX, obe zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, soc. vecí a rodiny Kežmarok, deti rodičov – matky: B. B., F. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom D., E. XXXX/XX, a otca: B. G., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom D., E. X, o návrhu matky na zvýšenie výživného pre mal. deti a protinávrhu otca na zníženie výživného pre mal. deti, takto

rozhodol:

- I. Návrh matky na zvýšenie výživného zamieta.
- II. Návrh otca na zníženie výživného zamieta.
- III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľka, matka maloletých detí podala dňa 14. 06. 2023 na tunajší súd návrh, ktorým žiadala o zvýšenie výživné pre mal. A. zo sumy 80 eur mesačne na sumu 200 eur mesačne a mal. C. zo sumy 80 eur na sumu 200 eur mesačne. Návrh bol zapísaný pod sp. zn. 26P/9/2023.

2. Podaný návrh odôvodnila tým, že výživné na obe maloleté deti bolo naposledy upravené rozsudkom Okresného súdu Kežmarok č. k. 3P/92/2015 - 13 zo dňa 09. 07. 2015, a to po 80 eur mesačne na každé dieťa. Teda od poslednej úpravy uplynul dosť dlhý čas, čo samo o sebe odôvodňuje zvýšenie výživného. V tom čase obe deti ešte navštevovali predškolské zariadenie, v súčasnej dobe sú už žiakmi základnej školy. Za dané obdobie sa výrazne zvýšili všetky výdavky maloletých, či už spojené so školou, ošatením, krúžkami. Otec sa s maloletými deťmi nestretáva, nie sú v kontakte. Vzhľadom na uplynulý čas od posledného rozhodnutia a nárast výdavkov, žiadala, aby súd podanému návrhu vyhovel.

3. Otec s podaným návrhom na zvýšenie výživného nesúhlasil, nakoľko má nepriaznivý zdravotný stav, ktorý mu bráni pracovať a zároveň nemá žiaden príjem.

4. Súd vo veci nariadil informatívne stretnutie, ktorého sa zúčastnila navrhovateľka, otec maloletých detí a kolízny opatrovník. Navrhovateľka na podanom návrhu trvala, nakoľko deti študujú na 2. stupni základnej školy, všetky výdavky vzrástli a výživné nepostačuje ani na úhradu základných potrieb. Zároveň otec sa s deťmi 7 rokov nestretol, nad rámec súdom určeného výživného otec deťom neprispieva. Otec s návrhom nesúhlasil, nakoľko je nezamestnaný a poberá len dávku v hmotnej núdzi. Okrem toho je chorý, má vážne ochorenie pečene. Čaká ho riziková operácia. Predtým pracoval v Holandsku, no naposledy bola j v Holandsku nezamestnaný. On nemá žiadne úspory a finančne mu pomáha jeho brat. Zároveň na záver uviedol, že podá návrh na zníženie výživného.

5. Dňa 19. 07. 2023 bol tunajšiemu súdu doručený návrh otca na zníženie výživného, ktorý bol zapísaný na tunajšom súde pod sp. zn. 28P/13/2023. Podaný návrh odôvodnil nepriaznivým zdravotným stavom, nedostatkom peňazí, nakoľko v súčasnej dobe je poberateľom dávky v hmotnej núdzi. Zároveň má dlhy, a to voči Všeobecnej zdravotnej poisťovni vo výške 4621 eur, ktorý musí splácať po 60 eur mesačne, pretože inak by nemal zabezpečenú plnohodnotnú liečbu.

6. Súd uznesením zo dňa 27. 07. 2023, č. k. 26P/9/2023 - 59, spojil veci vedené na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 26P/9/2023 a pod sp. zn. 28P/13/2023 na spoločné konanie s tým, že konanie sa bude viesť pod sp. zn. 26P/9/2023. Uznesenie nadobudne právoplatnosť dňa 02. 08. 2023.

7. Súd vo veci nariadil pojednávanie, ktorého sa zúčastnila navrhovateľka a kolízny opatrovník maloletých. Nedostavil sa otec mal. detí, u ktorého má súd doručenie predvolania na pojednávanie riadne včas vykázané a ktorý svoju neúčast' ospravedlnil písomným podaním doručeným súdu 17. 10. 2023 zo zdravotných dôvodov, pričom uviedol, že súhlasí, aby súd pojednával v jeho neprítomnosti. Taktiež súhlas s pojednávaním bez jeho prítomnosti z dôvodu pretrvávajúceho nepriaznivého zdravotného stavu potvrdil aj v dnešnom telefonickom hovore, nakoľko je ešte stále hospitalizovaný po náročnej operácii pečene v Martine.

8. Súd vykonal výsluchom navrhovateľky, výsluchom kolízneho opatrovníka a oboznámením sa s listinnými dôkazmi, najmä návrhom, rozsudkom Okresného súdu Kežmarok č. k. 3P/92/2015 - 13 z 09. 07. 2015, rozsudkom Okresného súdu Kežmarok č. k. 3P/181/2017 - 18 z 30. 01. 2018, rozhodnutím Okresného úradu Kežmarok o zmene priezviska zo 06. 06. 2018, potvrdením ÚPSVaR Kežmarok o poberaní rodičovského príspevku matkou za roky 2022 a 2023, potvrdením ÚPSVaR Kežmarok o poberaní prídavku na dieťa matkou za roky 2022 a 2023, potvrdením ÚPSVaR Kežmarok o poberaní náhradného výživného za neplatené výživné za roky 2022 a 2023, pracovnou zmluvou matky z 13. 06. 2023, stanoviskom všeobecného lekára otca k trvaniu nepriaznivého zdravotného stavu občana v hmotnej núdzi na účely ochranného príspevku z 13. 07. 2023, správou ošetrojúceho lekára zo 04. 05. 2023, prepúšťacími správami otca zo 04. 05. 2023 a 04. 07. 2023, zápisnicou z informatívneho stretnutia z 19. 07. 2023, uznesením Okresného súdu Poprad č. k. 26P/9/2023 - 59 z 27. 07. 2023 o spojení vecí, návrhom otca na zníženie výživného z 19. 07. 2023, potvrdením ÚPSVaR Kežmarok o vedení otca v evidencii nezamestnaných zo 06. 10. 2023, správa ÚPSVaR Kežmarok z 09. 10. 2023 o poberaní dávky v hmotnej núdzi otcom, oznámením všeobecného lekára otca z 09. 10. 2023, potvrdením Sociálnej poisťovne z 09. 10. 2023, mzdovým listom matky za obdobie od júla 2023 do septembra 2023, vyjadrením otca s vyčíslením výdavkov z 11. 10. 2023, špecifikáciou výdavkov mal. detí z 25. 10. 2023, úradným záznamom zo 14. 11. 2023, správou ÚPSVaR Kežmarok o prešetrení pomerov zo 14. 11. 2023, rozhodnutím v dedičskom konaní sp. zn. KK-12D/40/2023, odpoveďami na lustrácie účastníkov v Registri obyvateľov SR, registri Sociálnej poisťovne, obsahom pripojeného spisu tunajšieho súdu sp. zn. KK-3P/181/2017 a zistil nasledovné.

9. Navrhovateľka vo svojej výpovedi na pojednávaní zotrvala na svojom návrhu, nakoľko sa výdavky maloletých detí sa výrazne zvýšili. Ďalej uviedla, že od posledného rozhodnutia uplynul už dlhší čas, dcéra študuje už na 2. stupni základnej školy a syn nastúpi na ďalší rok. Pokiaľ ide o výdavky maloletých, tak obe deti sa stravujú v škole, kde platí 30 eur na každé dieťa na polrok, teda 6 eur mesačne. Výdavky A. tvoria výdavky na stravu doma 100 eur mesačne, oblečenie 20 eur mesačne, poistenie + sporenie 25 eur mesačne, telefón 10 eur mesačne, vreckové 20 eur mesačne, hygienické potreby 10 – 15 eur mesačne. Školské pomôcky, vrátane pomôcok na začiatku roka 350 eur ročne. ZRPŠ + triedny fond 40 eur ročne. Vitamíny a lieky 15 eur mesačne. Navštevuje tanečný súbor Maguráčik, ktorý navštevuje 2-krát do týždňa, za ktorý sa platí 80 eur ročne + príplatky na vystúpenia v zahraničí v sume 300 eur ročne. Celkové výdavky na maloletú sú v sume cca. 250 eur mesačne. Na maloletého C. má matky mesačne výdavky pozostávajúce z nákladov na stravu v škole 6 eur mesačne, stravu doma 100 eur mesačne, oblečenie 20 eur mesačne, poistenie + sporenie 25 eur mesačne, telefón 10 eur mesačne, vreckové 20 eur mesačne, hygienické potreby 10 – 15 eur mesačne. Maloletý syn má atopický ekzém a alergie, preto má zvýšené výdavky so zdravotným stavom vo výške 40 eur mesačne. Školské pomôcky, vrátane pomôcok na začiatku roka, 350 eur ročne. ZRPŠ + triedny fond 30 eur ročne. Maloletý navštevuje florbal, za ktorý sa platí 120 eur ročne + 65 eur ročne výstroj. Toho roku by mal maloletý absolvovať školu v prírode v sume 70 eur. Jeho celkové výdavky sú v sume 250 – 270 eur mesačne. Syn predtým od škôlky navštevoval futbal, no pre vysoké výdavky ho zanechal a navštevuje

florbal, ktorý je lacnejší. Ona je toho času zamestnaná s mesačným príjmom 850 eur v čistom, vrátane daňového bonusu a rodinných prídavkov. Má ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči ďalšej maloletej dcére. Žije spoločne s novým partnerom, otcom posledného dieťaťa. Výdavky spojené s bývaním sú v sume 300 eur mesačne, ktoré hradí jej partner. TV + internet 35 eur mesačne. Spori si v celkovej sume 80 eur mesačne. Strava pre celú rodinu je 500 eur, z toho je 200 eur pre deti. Keďže sa často zdržiavajú aj u jej mamy prispieva jej na stravu 50 eur mesačne. Za smeti platí 120 eur ročne pre celú rodinu. Okrem toho mala výdavky na zakúpenie písacích stolov a postelí pre deti. Potom má ešte cestovné výdavky pre seba a deti z veľkej Lomnice do Popradu. Aj ona je silný alergik, na lieky má mesačné výdavky 10 eur.

Ďalej uviedla, že maloleté deti boli v pravidelnom kontakte s otcovou matkou, teda ich babkou, ktorá však vo februári 2023 zomrela. Dovtedy ju navštevovali, vždy keď boli v Kežmarku za ňou zašli. Po jej smrti byt mali dedič jej deti, vrátane otca maloletých. Výlučným vlastníkom bytu sa však stal iba brat otca maloletých. Mala za to, že ak sa aj otec maloletých vzdal svojho dedičského podielu, mohli dedič jeho deti. Mala vedomosť, že sestra otca maloletých, ktorá žije v Nemecku, dostala 1/3 ceny bytu. Prečo otec maloletých žiadnu časť za svoj podiel nedostal, nevedela, no mohol sa vzdať podielu v prospech maloletých detí. Podľa jej vedomostí, brat, ktorý zdedil aj byt po matke, má ďalší byt, ktorý mu tiež darovala matka, ktorá ho zdedila po svojej matke. Otec maloletých detí sa s deťmi nestretával, vôbec ich nekontaktoval. Syn ho videl asi 4-5krát v živote. Ani deti sa už na neho nepýtajú, nakoľko on o ne neprejavoval žiaden záujem. S deťmi sa mohol stretávať, mohol sa im kedykoľvek ozvať. Deťom neplatí výživné, je vyplácané náhradné výživné. Otec dlhé roky pracoval v zahraničí, no deťom nad rámec súdom určeného výživného neplatil nič. Preto na zvýšení výživného trvala.

10. Otec vo svojom písomnom vyjadrení uviedol, že s podaným návrhom nesúhlasí a naopak trval na znížení výživného, a to na minimálne výživné. Dôvodom pre zamietnutie výživného a zníženie výživného je najmä jeho dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav. Trpí parazitárnym ochorením a musí sa podrobiť náročnej operácii. Toho času je už hospitalizovaný v nemocnici v Martine. Dĺžka hospitalizácie, liečby i následnej rekonvalescencie mu nie je známa, no môže trvať i rok. Jeho jediným príjmom je dávka v hmotnej núdzi vo výške 150 eur mesačne. Nakoľko nemá dostatok financií je tiež príjmom potravinového balíčka z charity, ktorý dostáva raz mesačne. Jeho výdavky tvoria výdavky na výživné na 3 deti, ktoré platí v sume, akú môže. Lieky 50 eur mesačne, poisťovňa 40 eur splátka dlhu. Na stravu mu neostáva. Pomáha mu jeho brat, u ktorého býva a ktorý mu pomáha aj so stravou, i platením nájmu. Po smrti matky bol aj on dedičom, no svoj dedičský podiel nenadobudol. S bratom, ktorý sa stal výlučným vlastníkom bytu má ústnu dohodu, že v byte môže bývať doživotne. Súhlasil s tým aj preto, že nemá kde bývať a peniaze za byt po matke na jeho podiel, by na kúpu nového bytu nepostačovali. Zároveň mu žiadne peniaze od brata vyplatené neboli.

11. Opatrovník maloletých detí vo svojej výpovedi na pojednávaní uviedol, že s návrhom matky súhlasí. Tento je dôvodný, pretože posledná úprava výživného bola v roku 2015. Od toho času sa podstatne zvýšili náklady na starostlivosť o deti tak, ako to preukázala matka. Matka zabezpečuje deťom riadnu starostlivosť, o deti je dobre postarané. Podľa ich vyjadrení majú zabezpečené všetko, čo potrebujú. Napriek tomu, že otec mal. detí trpí ochorením tak, ako bolo zistené súdom, navrhol jeho návrh na zníženie výživného zamietnuť, a to z dôvodu, že sa dobrovoľne vzdal svojho dedičského podielu po matke a svojim doterajším nezodpovedným správaním sa pripravil o vyplácanie nemocenskej dávky. Zároveň otec sa doposiaľ nepodieľal na starostlivosti o maloleté deti a matke je vyplácané náhradné výživné. Preto žiadal návrhu matke vyhovieť a otcov návrh zamietnuť.

12. Podľa správy ÚPSVaR KK zo dňa 13. 11. 2023 z prešetrenia rodinných pomerov mal. deti žijú v rodinnom dome vo Veľkej Lomnici spoločne s matkou, jej partnerom a ich spoločným dieťaťom. V domácnosti majú vytvorené vhodné podmienky pre ich zdravý vývoj a vývin. Víkendy trávia maloleté deti väčšinou u starej matky v Kežmarku, kde tiež majú vytvorený priestor pre učenie i voľnočasové aktivity. Obe deti navštevujú ZŠ s MŠ Kežmarok, Nižná brána. Maloletý syn má zvýšené výdavky na zdravotný stav, pretože trpí atopickým ekzémom. Matka je zamestnaná od júla 2023 s hrubým príjmom 1 000 eur mesačne. Od poslednej úpravy výživného matke pribudla ešte jedna vyživovacia povinnosť. Maloleté deti otca nepoznajú, pretože sa o ne dlhodobu nezaujímal. Zároveň si neplnil vyživovaciu povinnosť a maloletým deťom je vyplácané náhradné výživné.

13. Podľa uznesenia tunajšieho súdu sp. zn. KK-12P/40/2023 z 11. 07. 2023 sa na tunajšom súde viedlo dedičské konanie po zomrelej poručiiteľke H. G., ktorá bola matkou otca maloletých detí. Otec mal.

detí bol účastníkom tohto dedičského konania ako jeden z troch dedičov. Všeobecná hodnota majetku poručičky bola 90.759,23 eur, z toho hodnota bytu bola 90.000 eur. Dlhy boli v sume 6.438,57 eur. Čistá hodnota dedičstva poručičky bola 84.320,66 eur. Dedičstvo v čistej hodnote 84.320,66 eur nadobudol výlučne brat F. G., s tým, že mu bola uložená povinnosť ustupujúcej dedičke E. B. zaplatiť 1/3 kúpnej ceny, resp. ceny určenej znaleckým posudkom, v prípade predaja, resp. iného scudzenia nadobudnutej nehnuteľnosti, a to najneskôr do 10 dní odo dňa ich obdržania, resp. 10 dní od právoplatného rozhodnutia o povolení vkladu do katastra nehnuteľností. Vo vzťahu k otcovi detí ako jednému zo zákonných dedičov žiadne práva a povinnosti uznesením v dedičskom konaní uvedené nie sú. Súd v zmysle § 203 ods. 1 písm. c) CMP; schválil dohodu dedičov o vyporiadaní dedičstva, uzatvorenú ústne do zápisnice o pojednávaní 11.07.2023. Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné, pretože účastníci konania sa vzdali práva podať odvolanie.

14. Podľa správy ÚPSVaR KK otec je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie od 20. 03. 2023 a jeho evidencie stále trvá. Predtým bol naposledy vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie v období od 15. 01. 2014 do 26. 02. 2014. Zároveň podľa informácie ÚPSVaR KK zo dňa 09. 10. 2023 je otec poberateľom dávky v hmotnej núdzi v sume 150 eur mesačne, a to od 01. 04. 2023.

15. Podľa potvrdenia o nemocenských dávkach vyplatených Sociálnou poisťovňou, za obdobie od 01. 01. 2023 do 06. 10. 2023 otec nie je poberateľom žiadnej nemocenskej dávky, vrátane nemocenského.

16. Podľa vyjadrenia všeobecnej lekárky otca, B. I. J. zo dňa 10. 10. 2023, otec toho času nie je schopný pracovať a dosahovať príjem. Podľa predloženej lekárskej správy zo dňa 04. 07. 2023, otec mal diagnostikovanú echinokokózu celého laloka heparu a s liečbou bol odporúčaný na vyšetrenie na Klinike infektológie a cestovnej medicíny.

17. Podľa potvrdenia o príjme mala matka od kedy je zamestnaná príjem za mesiace júl, august, september 2023 v priemere 857,36 eur mesačne.

18. Podľa potvrdenia ÚPSVaR KK zo dňa 19. 07. 2023 je matka poberateľkou náhradného výživného na mal. dcéru v sume 80 eur mesačne a na mal. syna v sume 80 eur mesačne, a to minimálne od januára 2022.

19. Otec z dôvodu neplatenia výživného bol tunajším súdom odsúdený za prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona, a to rozsudkom sp. zn. 6T/95/2018 zo dňa 05. 04. 2023, pričom mu bol uložený trest odňatia slobody podmienene na 1 rok so skúšobnou dobou v trvaní 2 roky do 06. 04. 2025. Súčasne mu bola uložená povinnosť zaplatiť zameškané výživné. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 05. 04. 2023.

20. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej Zákon o rodine), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- úroveň starostlivosti o dieťa,
- bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

21. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodou o výkone rodičovských práv a povinností.

Podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä

- a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa,
- b) zastupovanie maloletého dieťaťa,
- c) správa majetku maloletého dieťaťa.

Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 65 ods. 1 Zákona o rodine, výživné plnoletých detí upraví súd len na návrh.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

22. Predmetom tohto konania bol jednak návrh matky na zvýšenie výživného na mal. deti a súčasne aj návrh otca na zníženie výživného. Súd sa na to zaoberal súčasne oboma návrhmi.

23. Pokiaľ ide o návrh matky na zvýšenie výživného, tak naposledy bolo výživné upravené rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 09. 07. 2015, č. k. 3P/92/2015 - 13, a týmto rozsudkom bolo výživné určené na každé mal. dieťa po 80 eur mesačne. Teda od poslednej úpravy uplynulo už viac ako 8 rokov. Aj samotná matka ako jeden z dôvodov na zvýšenie výživného uvádzala plynutie času. Ďalšími dôvodmi na zvýšenie výživného bol nástup oboch maloletých detí na základnú školu, v prípade mal. dcéry, dokonca už na 2. stupeň základnej školy, pričom v čase poslednej úpravy obe deti ešte navštevovali materskú škôlku. Teda ako ďalší dôvod matka uvádzala nástup na vyšší stupeň vzdelania. A ako posledný dôvod uvádzala vyššie životné náklady spojené s bývaním, stravou, ošatením, školskými pomôckami, mimoškolskými aktivitami. Otec dokonca ani neplatí súdom určené výživné, a deťom je vyplácané náhradné výživné. Okrem súdom určeného výživného žiadnou čiastkou dobrovoľne neprispieva, či už na sviatky maloletých, Vianoce. Deti v súčasnej dobe študujú, nie sú tak schopné samé sa živiť. Tak

ako to vyplýva z ustanovenia § 62 Zákona o rodine, vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom je ich zákonnou povinnosťou a táto trvá až do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

24. Pokiaľ ide o návrh otca na zníženie výživného, ten svoj návrh odôvodňoval najmä dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom, ktorý mu bráni dlhodobu pracovať. Svedčí o tom aj vyjadrenie ošetrojúcej lekárky. Zároveň sa podrobil náročnej operácii, pri ktorej mu odstránili väčšiu časť pečene a dobu prepustenia z nemocnice, či dĺžku rekonvalescencie uviesť nevedeli ani lekári, no môže trvať aj rok. V súčasnej dobe nie je poberateľom nemocenskej dávky a jeho jediným príjmom je len dávka v hmotnej núdzi vo výške 150 eur mesačne. Posledné roky pracoval v zahraničí, pričom posledné 2 roky bol nezamestnaný v Holandsku. Počas tejto doby neplatil odvody do zdravotnej a sociálnej poisťovne, kde má dlh v celkovej výške 4621 eur, ktorý musí splácať mesačnou splátkou po 60 eur mesačne, pretože inak by mu nebola poskytovaná adekvátna a plnohodnotná zdravotná starostlivosť. Má zvýšené výdavky na lieky, so stravou i bývaním mu pomáha brat, u ktorého žije. Celkovo má 3 vyživovacie povinnosti.

25. Súd poukazuje na skutočnosť, že povinnosťou súdu rozhodujúceho o zmene rozhodnutia je vždy skúmať zmenu pomerov, ktorá nastala medzi účastníkmi od posledného rozhodnutia. Zmenou pomerov v zmysle ustálenej súdnej praxe súdov je i plynutie času (v zásade nastáva uplynutím troch rokov od poslednej úpravy, ak súčasne nenastali iné relevantné skutočnosti), pretože maloleté dieťa rastie a vyvíja sa, s čím sú spojené zvýšené výdavky. Ďalej zmenou je i trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa a pod. Zároveň však súdu v žiadnom prípade neprislúcha hodnotiť, či pôvodne určené výživné bolo primerané, lebo v takomto prípade by dochádzalo k neprípustnej reparácii, už právoplatného rozhodnutia.

26. Pre správne určenie rozsahu vyživovacej povinnosti je dôležité vyhodnotenie zákonných kritérií, a to sú schopnosti a možnosti, majetkové pomery oboch rodičov, ich životná úroveň, osobná starostlivosť o dieťa a vyhodnotenie miery osobnej starostlivosti, vyhodnotenie výdajov rodičov, zhodnotenie oprávnenosti týchto výdajov. Pri povinnom rodičovi vyhodnotí jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, prípadne aj otázku jeho možného zárobku, ak sa vzdá výhodnejšieho zamestnania alebo majetkové prospechu, prípadne, ak berie na seba povinný rodič neoprávnené riziká. Taktiež osobnú starostlivosť matky a tieto plnenia nemateriálnej povahy je potrebné pričítať matke na plnenie vyživovacej povinnosti a premietnuť ich do pomeru, v akom by sa rodičia mali podieľať na úhrade výdajov maloletých, ktoré sú oprávnenými.

27. Pri hodnotení výdajov dieťaťa je potrebné zhodnotiť jeho potreby ako potreby základné, potom potreby, ktoré súvisia s aktivitami, záujmami, potrebami vyššieho vzdelania. Pri každých výdajoch maloletých detí, alebo oprávnených osôb je potrebné mať za to, že základné náklady, ktoré súvisia s ošatením, obuvou, hygienickými potrebami, nákupom drogerie a kozmetiky, nemusia byť exaktne preukázané. Tie sú teda považované za nejaké základné nevyhnutné.

28. Podľa rozsudku tunajšieho súdu otec bol zaviazaný prispievať na výživu mal. detí každému po 80 eur mesačne, otec však výživné dlhodobu neplatil a maloletým deťom je vyplácané minimálne od roku 2022 náhradné výživné. Dobrovoľne, inou sumou nad rámec súdom určeného výživného, dcére neprispieva.

29. Maloleté deti v školskom roku 2023/2024 ešte študujú, mal. dcéra nastúpila do 5. ročníka základnej školy. Matka výdavky špecifikovala vo svojej výpovedi a tvoria ich výdavky na stravu v škole 6 eur a stravu doma 100 eur mesačne. Na oblečenie a obuv má výdavky 20 eur mesačne a na hygienické potreby 10 – 15 eur mesačne. Kredit na telefón je v sume 10 eur, výdavky na voľnočasové na Maguráčik 80 eur ročne + 300 eur ročne na vystúpenia. Náklady na školu 35 eur mesačne + ZRPŠ + triedny fond v sume 40 eur mesačne. Vitamíny a lieky 15 eur mesačne. Poistenie a sporenie 25 eur mesačne. Vreckové 20 eur. Všetky výdavky maloletej podľa názoru súdu zodpovedajú aktuálnym potrebám maloletej i cenám a sú vo výške cca 250 eur mesačne.

30. Pokiaľ ide o výdavky maloletého syna, tak tento je v tomto školskom roku žiakom 4. ročníka základnej školy, a jeho výdavky matka konkretizovala celkovou sumou 270 eur mesačne. Jednotlivé výdavky špecifikovala, výdavky na stravu v škole 6 eur a stravu doma 100 eur mesačne. Na oblečenie a obuv má výdavky 20 eur mesačne a na hygienické potreby 10 – 15 eur mesačne. Kredit na telefón je v sume 10 eur, výdavky na voľnočasové športové aktivity – florbal 120 eur a 65 eur výstroj ročne. Poistenie a sporenie 25 eur mesačne. Na zdravotný stav 40 eur mesačne, nakoľko trpí alergiami a atopickým

ekzémom. Náklady na školu 35 eur mesačne a ZRPŠ + triedny fond 30 eur ročne. Vreckové 20 eur mesačne. Všetky výdavky zodpovedajú aktuálnym potrebám maloletého i cenám.

31. Ďalej súd mal za preukázané, že maloleté deti toho času nie sú schopné samé sa živiť, pretože ešte študujú, nemajú žiaden príjem. Súd zdôrazňuje, že vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu majú rodičia (matka i otec), pričom platí, že súd individuálne skúma možnosti, schopnosti a majetkové pomery, životnú úroveň, počet a výšku iných vyživovacích povinností každého z rodičov, plnenie vyživovacej povinnosti aj osobnou starostlivosťou o dieťa a starostlivosťou o dieťa a starostlivosťou o domácnosť, ktorej členom je dieťa.

32. Súd skúmal osobné a majetkové pomery oboch rodičov. Maloleté deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky, s ktorou žijú v spoločnej domácnosti, osobnú starostlivosť tak zabezpečuje matka. Príjem matky bol od začiatku tohto roka do konca júna 2023 v sume 412,30 eur mesačne titulom rodičovského príspevku + prídavky na mal. deti vo výške 180 eur mesačne a od júla 2023 v priemere podľa priloženého potvrdenia o príjme 857,36 eur mesačne, vrátane daňového bonusu a rodinných prídavkov. Na bývanie má matka výdavky v sume 300 eur, ktoré hradí jej partner (otec najmladšej dcéry). Internet, TV 35 eur. Strava pre celú rodinu 500 eur, z toho 200 eur na deti. Na stravu prispieva aj matka sumou 50 eur mesačne, nakoľko deti trávajú veľa času u nej. Smeti ročne 120 eur ročne. Dve sporenia v sume 80 eur mesačne. Žije v spoločnej domácnosti s partnerom, ktorý je povinný podieľať sa na spoločných výdavkoch spojených s bývaním, stravou v rovnakej výške ako navrhovateľka.

33. Pokiaľ ide o príjem otca, tak ten pozostáva aktuálne len z dávky v hmotnej núdzi v sume 150 eur mesačne. Momentálne je nezamestnaný, vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie, a to od 20. 03. 2023, predtým bol naposledy evidovaný v období od 15. 01. 2014 do 26. 02. 2014, teda 9 rokov v evidencii uchádzačov o zamestnanie nefiguroval. Zároveň je toho času hospitalizovaný v nemocnici, avšak nepoberá žiadnu nemocenskú dávku. Má zvýšené výdavky na lieky v sume 50 eur mesačne, na splátku zdravotnej poisťovne v sume 40 eur mesačne, nakoľko má dlh a bez jeho splácania by mu nebola poskytovaná plnohodnotná starostlivosť. Má 3 vyživovacie povinnosti. Na stravu a bývanie je odkázaný na svojho brata a charitu. Výživné uhrádza v sumách, aké mu ostanú a deťom je preto dlhodobo vyplácané náhradné výživné.

34. Otec sa s deťmi vôbec nestretáva vôbec. S deťmi nie je ani v telefonickom kontakte, deti ho ani nepoznajú, nakoľko sa rodičia rozišli v útlom veku maloletých a za ten čas sa o deti vôbec nezaujímal. Tu je potrebné uviesť, že sa jedná o deti vo veku 11 a skoro 10 rokov, pričom posledných 8 rokov otec nebol s deťmi v kontakte. Ako milujúci rodič by mal vyvinúť maximálnu snahu k tomu, aby svojim deťom mohol poskytovať primerané výživné zodpovedajúce ich potrebám, pokiaľ s ním nežije v spoločnej domácnosti a osobne sa o neho nestará. Súd poukazuje na to, že cieľom výživného je zvyšovať mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že pred potreby rodiča kladie zákon potreby dieťaťa, preto každý rodič má v prvom rade zabezpečiť výživu. Zároveň výživné je prednostná pohľadávka a cieľom výživného je zvyšovať mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že pred potreby rodiča kladie zákon potreby dieťaťa, preto každý rodič má v prvom rade zabezpečiť výživu dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na svoje potreby, vrátane jeho dlhov.

35. Súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce.

36. Taktiež súd poukazuje na skutočnosť, že základné náklady, ktoré súvisia s ošatením, obuvou, hygienickými potrebami, nákupom drogerie a kozmetiky, nemusia byť exaktne preukázané. Tie sú teda považované za nejaké základné nevyhnutné. Rovnako súd prihliadol aj na to, že osobnú starostlivosť maloletým zabezpečuje výlučne matka, nakoľko otec sa s deťmi nestretáva a teda osobnú starostlivosť matky a tieto plnenia nemateriálnej povahy pripočítal matke na plnenie vyživovacej povinnosti. Otec si neplní ani súdom určenú vyživovaciu povinnosť, pretože deťom je vyplácané náhradné výživné, pričom za roky, kým nemal žiadne zdravotné problémy, pracoval dokonca v zahraničí, nemal v starostlivosti svojich potomkov, sa nesnažil zmeniť a súčasne zlepšiť svoju finančnú situáciu vo vzťahu k maloletým deťom.

37. Vzhľadom na vyššie uvedené súd dospel k názoru, že v danom prípade by bol návrh matky dôvodný, nakoľko výživné bolo naposledy upravené pred 8 rokmi, teda uplynul dostatok času od posledného rozhodnutia, ďalšou zmenou je aj nástup na vyšší stupeň vzdelania či samotný nárast výdavkov na maloleté deti. Teda dôvody na zvýšenie výživného dané sú. No zároveň prihliadal súd aj na príjmy a výdavky otca maloletých, ktorý je toho času poberateľom dávky v hmotnej núdzi v sume 150 eur mesačne. Zároveň má zhoršený zdravotný stav, ktorý mu neumožňuje pracovať a nájsť si nejakú prácu na zvýšenie svojho príjmu a zabezpečenie potrieb maloletých detí i svojich. Tieto okolnosti na strane otca by tak odôvodňovali zníženie výživného. Súdu však nedá nespomenúť, že otec dlhé roky pracoval v zahraničí, o deti nejavil žiaden záujem, nestretával sa nimi, netrávil s nimi žiaden čas, deťom neplatil ani súdom určené výživné, keďže deťom je vyplácané náhradné výživné minimálne od roku 2022 a ani dobrovoľne deťom nad rámec súdom určeného výživného neprispieval. Zároveň si neplnil ani svoje ďalšie zákonné povinnosti (odvody do zdravotnej poisťovne,...), pričom v tom období iné povinnosti ako pracovať čo v najvyššej miere ani nemal. Dané obdobie v trvaní 8 rokov mohol otec využiť na zlepšenie svojej finančnej situácie, najmä tvorbu nejakých úspor a predovšetkým na plnenie si svojich zákonných povinností. Napriek tomu za dané obdobie mu vznikli len dlhy. Zdravotné problémy má otec až v tomto roku, pričom v prípade práceneschopnosti má osoba, ktorá pracovala nárok na nemocenskú dávku vyplácanú Sociálnou poisťovňou, a to podobu 1 roka, čo v danom prípade nie je. Otcovi však podľa vyjadrenia Sociálnej poisťovne žiadna nemocenská dávka vyplácaná nie je. Avšak hlavnou skutočnosťou, pre ktorú súd návrhu otca nevyhovel, je fakt, že otec v tomto roku bol zákonným dedičom po jeho zomrelej matke, po ktorej mal dedič tretinu jej majetku. V danom prípade bol predmetom dedenia 2-izbový byt v Kežmarku, ktorého hodnota bola v uznesení o dedičstve určená na sumu 90.000 eur, po odpočítaní dlhov bola čistá hodnota dedičstva 84.320,66 eur. Na základe tohto dedičského rozhodnutia sa výlučným dedičom stal iba jeden zo zákonných dedičov, brat otca maloletých, ktorému bola zároveň uložená povinnosť ustupujúcej dedičke E. B. zaplatiť 1/3 kúpnej ceny, resp. ceny určenej znaleckým posudkom, v prípade predaja, resp. iného scudzenia nadobudnutej nehnuteľnosti, a to najneskôr do 10 dní odo dňa ich obdržania, resp. 10 dní od právoplatného rozhodnutia o povolení vkladu do katastra nehnuteľností. Vo vzťahu k otcovi maloletých detí, ktorý bol rovnako dedičom, jedinému dedičovi po poručiťke, žiadna takáto povinnosť uložená nebola, rovnako súčasťou rozhodnutia o dedičstve nie je ani zriadenie vecného bremena – právo doživotného bývania v prospech otca maloletých alebo iného práva v prospech otca maloletých. Teda otec týmto svojím rozhodnutím sa ukrátil o svoju časť dedičstva v sume minimálne 28.000 eur. Tvrdenia o doživotnom bývaní žiadnym spôsobom súd nemal za preukázané, naopak mal za preukázané, že sa dobrovoľne vzdal svojho dedičského podielu, bez adekvátnej a preukázateľnej náhrady a súčasne týmto svojím rozhodnutím ukrátil aj svoje deti o svoj dedičský podiel.

38. Vzhľadom na vyššie uvedené súd zamietol návrh matky, nakoľko aktuálna situácia otca najmä s poukazom na jeho zhoršený zdravotný stav, ktorý nie je krátkodobý, mu neumožňuje platiť vyššie výživné. Rovnako súd zamietol súd návrh otca na zníženie, nakoľko to nie je v záujme maloletých detí, bol tu dokonca dôvod na zvýšenie výživného, no otec, i keď aktuálne má zdravotné prekážky, ktoré mu bránia pracovať, hlavným dôvodom na zamietnutie je, že otec sa bezdôvodne a bez akejkoľvek protihodnoty vzdal dedičstva v prospech svojho súrodenca.

39. Zároveň rozhodnutie súdu nie je nemenné a v prípade zmeny pomerov, či už na strane oprávnenej osoby, ako aj na strane povinnej osoby, sa novým návrhom možno domáhať zmeny súdneho rozhodnutia.

40. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 57 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na ich náhradu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolať možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolať proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolať možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolať dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu, a ak ide o výkon rozhodnutia vo veciach starostlivosti o maloleté deti, mimo peňažnej povinnosti, výkon rozhodnutia o návrat maloletého do cudziny podaním návrhu na výkon rozhodnutia podľa Civilného mimosporového poriadku.